

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

Qosimov Jahongir Avloqulovich

**MUHANDISLIK GRAFIKASI» FANIDAN
«GRAFIK ISHLAR TIZIMI**

o'quv qo'llanma

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi
tomonidan oliy o'quv yurtlari 5430400- Qishloq xo'jaligida innovatsion texnika va
texnologiyalarini qo'llash yo'nalishi bakalavriat talabalari uchun o'quv qo'llanma
sifatida tavsiya etilgan.

[A.Abduraxmonov] tahriri ostida

TOSHKENT – 2022
«FAN ZIYOSI» NASHRIYOTI

Qusimov J. A. / «Muhandislik grafikasi fanidan o'quv grafik ishlar tizimi»
O'quv qo'llanma - T.: «Fan ziyosi» nashriyoti, 2022. 200 b.

Qo'llanma barcha oliy o'quv yurtlarining texnika yo'nalishlari talabalar uchun mo'ljallangan. Unda o'qimachilikning barcha kurs bo'yicha talabalar tomonidan mustaqil bajariladigan o'quv grafik ishlarining to'liq tizimi, mazmuni, hajmi va ularni chizish tartibi batafsil bayon qilingan. Har bir grafik ishi chizish uchun qisqacha nazariy bilim va amaliy ma'lumotlar, takrorlash uchun savol, grafik ishlar uchun variantlar, masbuq banda TESTlar berilgan.

Ushbu qo'llanmada o'qimachilik va muhandislik grafikasi o'qitiladigan barcha oliy ta'lim muassasalari talabalar hamda o'qimachilik o'quv yurtlari o'qituvchilari ham samarali foydalanishlari mumkin.

Подобие - разработка для студентов технических специальностей всех вузов. Он представляет систему, содержание, объем и порядок рисования графических работ, при которых постоянно выполняются требования ко всему ходу рисования. Проводится краткая теоретическая справка и практические упражнения по каждой графической работе, вопросы для повторения, варианты графических работ, ТЭС с упражнениями.

Также могут быть трудоустроены студенты всех высших учебных заведений, а также студенты всех специальных учебных заведений, в которых рисование и инженерной графике можно обучать совместно.

The guide is a development for students of technical disciplines of all universities. It defines a complete system, content, volume and order of drawing graphic works, the requirements of which are constantly fulfilled for the entire course of drawing. Brief theoretical knowledge and practical exercises for each graphic work, questions for repetition, options for graphic works, TES with exercises are conducted.

Students of all higher education institutions, as well as students of all special educational institutions, where drawing and engineering graphics can be taught from cohabitation, can also be employed.

Taqrizchilar:

BALIMOV – TAYLEQI "Muhandislik grafikasi va asbxost
texnologiyalari" kafedrasidotsenti, I.f.n.

B.YO'LDOSHEV – TIQQMMI "Nazariy va qurulish mexanikasi"
kafedrasidotsenti, I.f.n.

SO'Z BOSHI

Hozirgi zamon metodikasi oldiga qo'yilgan eng muhim vazifalardan biri talabalarining mustaqil ish bajarish yo'li bilan qo'shimcha bilimlar olishlarini tashkil qilishdan iborat.

O'quv grafik ishlarini mustaqil chizish va o'qitishda pedagogikaning muhim talabalaridan biri-talabalarga alohida yondashishni taqazo etadi. Ma'lumki, talabalar bilan yakka tartibda ish olib borilsa, ularning fanga bo'lgan munosabati ijobiy tomonga o'zgaradi.

Fanni o'zlashtirishi qiyin bo'lgan ba'zi talabalar bilan qo'shimcha grafik mashg'ulotlar o'tkazish, fanni chuqurroq o'rganishni behlaydigan talabalarga esa o'ziga xos ilmiy tomondan yondashish tavsiya etiladi.

Ushbu qo'llanma talabalar tomonidan bajariladigan o'quv-grafik ishlarini tartibga solish maqsadida yozildi. Unda har bir grafik ish uchun o'ntadan yakka tartibdagi variant misol tariqasida berilgan. Bu variantlar sirtqi bo'limda o'qiydigan talabalar foydalanishlari mumkinligi hisobga olinib kiritildi. Kunduzgi bo'limlarda o'qiyotganlar uchun esa, shu fan kafedralarida etarli darajada yakka tartibdagi topshiriq variantlari mavjudligi hisobga olindi.

Qo'llanmada bayon qilingan o'quv-grafik ishlar Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universitetining "Muhandislik grafikasi va uni o'qitish metodikasi" kafedrasidotsenti va Toshkent Irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari institutining "Chizma geometriya va muhandislik grafikasi" kafedrasidotsenti ko'p yillardan beri o'qitish jarayonida muayyan tizimga solinib kelingan. Qo'llanmani tayyorlashda kafedra o'qituvchilarining qimmatli fikrlari e'tiborga olindi. Muallif ushbu o'quv qo'llanmani tayyorlashda katta yordam bergan Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universitetining "Muhandislik grafikasi va uni o'qitish metodikasi" kafedrasidotsenti [A.Abduraxmanov] oila azolariga chuqur minnatdorчилигинi bildiradi. Ustoz shogirdlari va yaqinlari yuragida, bergan bilimlarida, tayyorlagan o'quv adabiyot va darsliklarida yashayotganligi ustozning bu hayotda o'chmas iz qoldirganligi belgisidir.

Qosimov Jahongir Avloqulovich

**MUHANDISLIK GRAFIKASI» FANIDAN
«GRAFIK ISHLAR TIZIMI**

o'quv qo'llanma

O'zbekiston Matbuot va axborot agentligining «Fan ziyosi» nashriyotiga
2021 yil 14 fevralda berilgan 308197041-sonli litsenziyasi
Nashriyot manzili: Toshkent shahri, A.Navoiy ko'chasi, 30 uy.

Ofset qog'ozi. Bichimi 60x84/16
Times garniturasida ofset usuli. Shartli bosma tabog'i 12,5
Buyurtma № 24. Adadi 100 nusxada
«Munis design group» MChJ bosmaxonasida chop etildi.
100000 Toshkent sh., Buz-2 mavze, 17-A uy.